

Na temelju članka 7. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora ("Narodne Novine", br. 28/1996), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2014. godine donijela

ODLUKU

o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o prijenosu ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu

I.

Na temelju članka 139. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) pokreće se postupak za sklapanje *Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o prijenosu ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu.*

II.

Između Republike Hrvatske i Republike Srbije ova problematika do sada nije bila regulirana međudržavnim sporazumom niti bilo kojim drugim operativnim sporazumom ili dogovorom između nadležnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi. Time je, zbog potrebe korištenja manjeg dijela zračnog prostora Republike Srbije, korištenje postojećih navigacijskih sredstava i instrumentalnih prilaznih i odlaznih procedura na Zračnoj luci Osijek ograničeno te nije primjenjivo za veće zrakoplove prometne kategorije.

Nepostojanje međunarodnog okvira je do sada otežavalo i rješavanje ostale problematike između Republike Hrvatske i Republike Srbije vezane za pružanje usluga u zračnoj plovidbi te optimalno korištenje zračnog prostora.

III.

Sklapanje Sporazuma iz točke I. ove Odluke predlaže se radi potrebe rješavanja međusobnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Srbije u području upravljanja zračnim prostorom i zračnim prometom na način koji je sukladan međunarodno prepoznatoj praksi s jasno utvrđenim zakonodavnim okvirom. Dugoročni interes koji za Republiku Hrvatsku proizlazi iz sklapanja Sporazuma iz točke I. ove Odluke jest podizanje sigurnosti odvijanja zračnog prometa u vlastitom zračnom prostoru kao i uspostava kvalitetnog nadzora istog. Također, znatno će se unaprijediti učinkovitost i iskoristivost kapaciteta hrvatskih subjekata koji svoje djelatnosti obavljaju u odnosnom dijelu zračnog prostora.

Nadalje, svi korisnici usluga pružatelja usluga u zračnoj plovidbi koji obavljaju operacije u odnosnom dijelu zračnog prostora Republike Hrvatske imati će koristi od sklapanja ovog Sporazuma s aspekta financijske i operativne učinkovitosti kao i povećane sigurnosti obavljanja operacija.

Sklapanje Sporazuma iz točke I. naglašava koncept prekogranične suradnje što je u potpunosti u skladu s glavnim načelima sadržanim u inicijativi Jedininstvenog europskog neba (SES) Europske komisije.

IV.

Prihvaća se Nacrt Sporazuma iz točke I. ove Odluke kao osnova za vođenje pregovora.

Nacrt Sporazuma iz stavka 1. ove točke sastavni je dio ove Odluke.

V.

Određuje se izaslanstvo Republike Hrvatske za vođenje pregovora u slijedećem sastavu:

- pomoćnik ministra Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture - voditelj izaslanstva,
- predstavnik Sektora zračnog prometa Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture,
- predstavnik Ministarstva vanjskih i europskih poslova,
- predstavnik Ministarstva obrane,
- predstavnik Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo,
- predstavnik Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o.

Troškove za rad izaslanstva osigurava svako tijelo državne uprave čiji su predstavnici u sastavu izaslanstva Republike Hrvatske za vođenje pregovora i to iz svojih redovitih proračunskih sredstava za te namjene.

VI.

Ovlašćuje se ministar pomorstva, prometa i infrastrukture da, u ime Vlade Republike Hrvatske, potpiše Sporazum iz točke I. ove Odluke.

VII.

Izvršavanje Sporazuma iz točke I. ove Odluke neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

VIII.

Sporazum iz točke I. ove odluke ne zahtjeva donošenja novih ili izmjenu postojećih zakona, ali podliježe potvrđivanju po članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

IX.

Odobrava se ugovaranje privremene primjene Sporazuma od dana njegovog potpisivanja, na način kako je to utvrđeno člankom 18. Sporazuma iz točke I..

Klasa:
Ur. br.:
Zagreb, 2014.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović, dipl. iur.

OBRAZLOŽENJE

Predmetnim Sporazumom uspostavlja se međunarodno-pravni okvir za prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu između Republike Hrvatske i Republike Srbije. Dodacima Sporazuma utvrđuje se točan opseg zračnog prostora, opisanog horizontalnim i vertikalnim granicama, u kojem će se izvršiti prijenos ovlasti za pružanje navedenih usluga. Jedna od obveza koje proizlaze iz ovog Sporazuma je i sklapanje sporazuma o suradnji između Nacionalnih nadzornih tijela država ugovornica.

Sklapanjem ovog Sporazuma Republika Srbija prenosi ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora Republike Srbije Hrvatskoj kontroli zračne plovidbe d.o.o., a u svrhu operacionalizacije instrumentalnih procedura prilaza na Zračnu luku Osijek. Republika Hrvatska ovim Sporazumom prenosi ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora Republike Hrvatske SMATSA d.o.o. za potrebe Aerodroma Nikola Tesla Beograd.

Ovaj Sporazum također utvrđuje načela odgovornosti za štetu prouzročenu pružanjem operativnih usluga u zračnom prometu, ključnog elementa prilikom pružanja bilo kojih prekograničnih usluga. Sporazum ne ugrožava suverenitet objiju država u njihovom teritoriju te daje ovlast nadležnim pružateljima usluga u zračnoj plovidbi za sklapanje operativne sporazume kojima će se definirati i specificirati primjenjiva pravila i procedure.

Naime, situacija na Zračnoj luci Osijek je trenutačno takva da se postojeća navigacijska sredstva i procedure ne mogu koristiti u potpunosti. Glavni razlog tome što sam smještaj navigacijskih uređaja kao i dizajn instrumentalne procedure nalaže zrakoplovima koji prilaze Zračnoj luci Osijek ulazak u zračni prostor Republike Srbije. Uzevši u obzir da se ovdje radi o izrazito kratkom i plitkom ulasku zrakoplova u zračni prostor Republike Srbije razvidno je da bi provođenje preuzimanja zrakoplova i svih neophodnih koordinacijskih procedura negativno utjecalo na opterećenja pilota zrakoplova i kontrolora zračne plovidbe, te na kraju na sigurnost izvođenja zračnih operacija u tom dijelu zračnog prostora. Trenutačno postoji rješenje kojim se ova situacija zaobilazi, to je tzv. „skraćena prilazna procedura“ no i to rješenje je parcijalno zato što nije primjenjivo na veće zrakoplove prometne kategorije (npr. Airbus A319/320/321 i sl.). Također, puna instrumentalna procedura pruža dodatnu sigurnost prilikom nepovoljnih meteoroloških uvjeta na Zračnoj luci Osijek.

Zbog povećanja prometa na Aerodromu Nikola Tesla Beograd utvrđena je i potreba definiranja novog područja u kojem zrakoplovi vrše tzv. „holding“ manevar koji im omogućava da pričekaju svoje dodijeljeno vrijeme, ili „slot“, za slijetanje na zračnu luku. Novi dio zračnog prostora predviđen za ovakve potrebe Aerodroma Nikola Tesla Beograd manjim dijelom ulazi i u zračni prostor Republike Hrvatske te predstavlja dodatnu komplikaciju zračnog prostora i sigurnosni rizik ukoliko se situacija ne riješi kako je predviđeno ovim prijedlogom.

Uspostavom zakonodavnog okvira te potpunim rješavanjem ove situacije unaprijedit će se sigurnost odvijanja zračnog prometa u odnosnom zračnom prostoru, kao što će se omogućiti i unaprijediti planiranje aktivnosti zrakoplovnih subjekata što će na kraju rezultirati operativni i financijski učinkovitijom i sigurnijom uslugom za krajnjeg korisnika.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 5. i 13. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2014. godine dala sljedeću

P U N O M O Ć

Ovlašćuje se gospodin Siniša Hajdaš Dončić, ministar pomorstva, prometa i infrastrukture, da u ime Vlade Republike Hrvatske, potpiše Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o prijenosu ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu.

Klasa:

Ur. broj.

Zagreb, 2014

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

**SPORAZUM IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE
SRBIJE O PRIJENOSU OVLAŠTI ZA PRUŽANJE OPERATIVNIH USLUGA U
ZRAČNOM PROMETU**

Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Srbije (u daljnjem tekstu: „ugovorne stranke“)

želeći olakšati sigurno izvođenje međunarodnih letnih operacija uzduž zajedničke granice njihovih država u interesu korisnika zračnog prostora i njihovih putnika;

u svrhu promicanja odnosa u području operativnih usluga u zračnom prometu između ugovornih stranaka u njihovu obostranu korist;

budući da su stranke Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorene za potpisivanje u Čikagu 7. prosinca 1944., i želeći sklopiti sporazum u svrhu pružanja operativnih usluga u zračnom prometu sukladno međunarodnim standardima i preporučenoj praksi propisanoj u Dodatku 11. Čikaške konvencije, uzduž i izvan njihovih odnosnih državnih područja;

pozivajući se na ECAC-ovu institucionalnu strategiju za ATM u Europi te Protokol s usuglašenom Međunarodnom konvencijom o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe "EUROCONTROL" od 13. prosinca 1960. sa svim izmjenama, koji je otvoren za potpisivanje 27. lipnja 1997. (revidirana Konvencija);

želeći sklopiti sporazum u svrhu pružanja operativnih usluga u zračnom prometu sukladno zakonodavstvu jedinstvenog europskog neba tako da se njegovi ciljevi mogu ostvariti te da korisnici zračnog prostora mogu ostvariti koristi od njegove provedbe;

pozivajući se na Uredbu (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu, kako je izmijenjena i dopunjena te osobito na članak 2. (4) koji propisuje da „Nacionalna nadzorna tijela dogovorit će tijesnu međusobnu suradnju kako bi osigurala odgovarajući nadzor pružatelja usluga u zračnoj plovidbi koji imaju valjanu svjedodžbu iz jedne države članice, a pružaju usluge u zračnom prostoru pod nadležnošću druge države članice. Takva suradnja uključuje dogovore o postupanju u slučajevima nepoštovanja zajedničkih zahtjeva utvrđenih u članku 6. ili uvjeta iz Priloga II.“. Iako još nije država članica Europske unije, Republika Srbija, kao država kandidat za pristupanje Europskoj uniji, primjenjuje naveden propis sukladno svojim obvezama koje proizlaze iz Mnogostranog sporazuma između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene Uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora;

priznavajući da sklapanje sporazuma između država o prijenosu ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu neće dovesti u pitanje načelo da svaka država ima potpun i isključiv suverenitet nad zračnim prostorom iznad svog državnog područja niti mogućnost svake države da ostvaruje svoja isključiva prava u odnosu na zaštitu i obranu u svom nacionalnom zračnom prostoru;

priznavajući da je cilj ovog Sporazuma odrediti pravne i institucionalne aspekte prijenosa ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u skladu s Prilogom 1. i Prilogom 2. ovom Sporazumu;

sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1.

CILJ

Cilj ovog Sporazuma je odrediti prava i obveza ugovornih stranaka u odnosu na:

- a) prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora Republike Srbije, kako je određeno u Prilogu 1. ovom Sporazumu sukladno odredbama propisanim u Dodatku 11. Čikaške konvencije, primjenjivom zakonodavstvu Europske unije te odredbama ovog Sporazuma
- b) prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora Republike Hrvatske, kako je određeno u Prilogu 2. ovom Sporazumu sukladno odredbama propisanim u Dodatku 11. Čikaške konvencije, primjenjivom zakonodavstvu Europske unije te odredbama ovog Sporazuma

Članak 2.

DEFINICIJE

U svrhu ovog Sporazuma, ako nije navedeno drukčije, izraz:

1. „Sporazum“ znači ovaj Sporazum, njegovi Prilozi i svaka izmjena i dopuna istih.
2. „Operativne usluge u zračnom prometu (ATS)“ kao opći izraz uključuje uslugu letnih informacija, uslugu uzbuđivanja, savjetodavne usluge zračnog prometa te usluge kontrole zračnog prometa pružanih od strane ugovornih stranaka.
3. „Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi (ANSP)“ znači bilo koje javno ili privatno tijelo koje pruža uslugu u zračnoj plovidbi za opći zračni promet.
4. „Nadležni pružatelj usluga u zračnoj plovidbi“ znači odgovarajuće tijelo određeno od strane ugovorne stranke za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, i to:
 - za Republiku Hrvatsku: Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o (nadalje HKZP);
 - za Republiku Srbiju: Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA d.o.o. (nadalje SMATSA).
5. „Upravljanje zračnim prostorom (ASM)“ znači funkcija planiranja s osnovnim ciljem maksimiziranja iskoristivosti dostupnog zračnog prostora putem dinamične raspodjele vremena te, povremeno, segregacijom zračnog prostora između raznih kategorija korisnika temeljenoj na kratkoročnim potrebama.

6. "Upravljanje tokom zračnog prometa (ATFM)" znači reguliranje zračnog prometa kako bi se izbjeglo prekoračenje kapaciteta zračnih luka ili sposobnost kontrole zračnog prometa za opsluživanje prometa te osiguravanje efikasne uporabe raspoloživih kapaciteta.
7. „Usluga uzbunjivanja“ znači usluga koja se pruža kako bi se odgovarajuće organizacije obavijestilo o zrakoplovima kojima je potrebna usluga potrage i spašavanje te kako bi se pomoglo takvim organizacijama kako je zahtijevano.
8. „ATS jedinica“ znači opći izraz koji znači operativni kontrolni centar, centar letnih informacija, aerodromski centar letnih informacija ili ured za izvješćivanje o operativnim uslugama u zračnom prometu .
9. „Čikaška konvencija“ znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorena za potpisivanje u Čikagu 7. prosinca 1944. i uključuje:
 - sve izmjene i dopune iste koje su potvrđene od strane obje ugovorne stranke i koje su stupile na snagu prema članku 94a Konvencije, i
 - svaki Dodatak ili svaku izmjenu i dopunu istog usvojenu prema članku 90 Konvencije, u onoj mjeri u kojoj su međunarodni standardi navedeni u članku 37. Konvencije u takvom Dodatku ili izmjenama i dopunama u bilo kojem datom trenutku na snazi za obje ugovorne stranke.
10. „Certifikacijsko NSA“ znači, za određenog ANSP, nacionalno nadzorno tijelo (NSA) koje je imenovala ili osnovala određena ugovorna stranka i koje je izdalo certifikat tom ANSP, i to:
 - Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (nadalje: HACZ), koja je certificirala HKZP;
 - Direktorat civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije (nadalje DCVRS), koji je certificirao SMATSA.
11. „Prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu“ znači prijenos s jedne države (država koja prenosi ovlast) na drugu državu (država koja pruža uslugu) ovlasti i odgovornosti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora koji se prostire preko državnog područja države ugovornice koja prenosi ovlast.
12. „Država koja prenosi ovlast“ znači država koja drugoj državi prenosi ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora iznad svog državnog područja, kako slijedi:
 - Republika Hrvatska u slučajevima opisanim u Prilogu 2. ovom Sporazumu;
 - Republika Srbija u slučajevima opisanim u Prilogu 1. ovom Sporazumu.
13. „GAT“ ili opći zračni promet znači letovi koji se odvijaju u skladu s pravilima i odredbama Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva.
14. „MP“ znači ministarstvo nadležno za civilno zrakoplovstvo.
15. „Država koja pruža uslugu“ znači država čiji je određeni ANSP odgovoran za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, kako slijedi;

- Republika Hrvatska, u dijelu zračnog prostora određenog u Prilogu 1. ovom Sporazumu;
 - Republika Srbija, u dijelu zračnog prostora određenog u Prilogu 2. ovom Sporazumu.
16. „OAT“ ili operativni zračni promet znači letovi koji se ne odvijaju sukladno odredbama određenim za GAT, a za koje su pravila i postupci određeni od strane odgovarajućih nadležnih tijela.
17. „teritorijalno NSA“ znači, u odnosu na neki određeni dio zračnog prostora, nacionalno nadzorno tijelo (NSA) koje je imenovala ili osnovala određena ugovorna stranka, koje je odgovorno za nadzor upravljanja zračnim prometom i pružanje usluga u zračnoj plovidbi u tom dijelu zračnog prostora, i to:
- HACZ, koja je odgovorna za dio zračnog prostora određenog u Prilogu 2. ovom Sporazumu.
 - DCVRS, koji je odgovoran za dio zračnog prostora određenog u Prilogu 1. ovom Sporazumu;
18. „državno područje“ u odnosu na državu, ima značenje određeno u članku 2. Čikaške Konvencije.
19. „ICAO“ znači Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva. ICAO je specijalizirana agencija Ujedinjenih naroda, osnovana 1944. za promicanje sigurnog i urednog razvoja međunarodnog civilnog zrakoplovstva u cijelom svijetu. ICAO određuje standarde i preporučenu praksu potrebne, između ostaloga, za sigurnost zračnog prometa, zaštitu zračnog prometa kao i za zaštitu okoliša u području zrakoplovstva.
20. „FIR“ (područje letnih informacija) znači zračni prostor određenih dimenzija u kojem se pružaju usluge letnih informacija i obavlja uzbunjivanje.

Ako nije drukčije navedeno ili ako kontekst ne zahtijeva drugačije, ostali pojmovi i izrazi korišteni u ovom Sporazumu tumače se u skladu s njihovom uporabom i tumačenjem u odgovarajućem zakonodavstvu Europske unije usvojenom na temelju Ugovora o funkcioniranju Europske unije, i na temelju Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu.

Članak 3.

SUVERENITET

Odredbe ovog Sporazuma ne dovode u pitanje suverenitet država ugovornih stranaka nad zračnim prostorom iznad njihovog državnog područja niti njihova prava i obveze prema Čikaškoj konvenciji i drugim instrumentima međunarodnog prava.

Članak 4.

OVLAŠTENJE ANSPa

Ugovorne stranke su suglasne da će se odgovornost za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, u dijelu zračnog prostora određenog u Prilogu 1. ovom Sporazumu, prenijeti s SMATSA na HKZP, sukladno odredbama Dodatka 11. Čikaške konvencije, primjenjivom zakonodavstvu Europske unije i ovom Sporazumu.

Ugovorne stranke su suglasne da će se odgovornost za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, u dijelu zračnog prostora određenog u Prilogu 2. ovom Sporazumu, prenijeti sa HKZP na SMATSA, sukladno odredbama Dodatka 11. Čikaškoj konvenciji, primjenjivom zakonodavstvu Europske unije i ovom Sporazumu.

Ugovorne stranke su ovime suglasne da HKZP i SMATSA mogu dodati, prilagoditi ili izmijeniti i dopuniti Priloge ovom Sporazumu uz prethodno pisano odobrenje nadležnih MP ugovornih stranaka. Ugovorne stranke će osigurati kontinuiranu cjelovitost i integritet Sporazuma.

Članak 5.

OPERATIVNI SPORAZUMI

Ugovorne stranke ovime ovlašćuju HKZP i SMATSA za pregovaranje i sklapanje dodatnih operativnih sporazuma koji sadrže specifične operativne i tehničke aspekte vezane za ovu materiju. Ti sporazumi će se temeljiti na ovom Sporazumu i njegovim Prilozima. U tim slučajevima HKZP i SMATSA pisanim putem obavješćuju nadležne MP ugovornih stranaka.

Operativne i tehničke informacije neophodne za prijenos odgovornosti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu određene u članku 4. ovog Sporazuma bit će razmijenjene pisanim putem, između odnosnih ANSP uzimajući u obzir ICAO standarde i preporučenu praksu, EU i nacionalno zakonodavstvo na snazi, kao i lokalne okolnosti.

Ovi operativni sporazumi će određivati i specificirati pravila i postupke koji će se primjenjivati u skladu s odredbama ovog Sporazuma te će slijediti strukturu EUROCONTROL-ovog predloška operativnih sporazuma.

Članak 6.

PRIMJENA PRAVILA I POSTUPAKA

Ugovorne stranke su suglasne da se pravila i postupci koji se odnose na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u državi koja pruža uslugu primjenjuju prilikom pružanja operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora države koja prenosi ovlast određenom u Prilogu 1. i Prilogu 2. ovom Sporazumu.

Ugovorne stranke mogu se međutim dogovoriti da će određena pravila i postupci država koje prenose ovlast koje se odnose na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu ostati primjenjiva u odnosnom zračnom prostoru.

Članak 7.

NADZOR

Ugovorne stranke su suglasne da će certifikacijsko NSA obavljati sav nadzor i nadgledati sigurnost u odnosu na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora određenog u Prilogu 1. i Prilogu 2. ovom Sporazumu.

Certifikacijsko NSA će obavijestiti teritorijalno NSA o svojem godišnjem planu nadzora i/ili programu inspekcija.

Teritorijalno NSA može zatražiti sudjelovanje u svim djelatnostima nadzora koje obavlja certifikacijsko NSA u mjeri do koje se te djelatnosti odnose na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora pod odgovornošću teritorijalnog NSA. Certifikacijsko NSA će uzeti u obzir prijedloge i komentare teritorijalnog NSA. ANSP nad kojim se vrši nadzor ili inspekcija od strane certifikacijsko NSA će omogućiti da teritorijalno NSA vrši svoju nadležnost u tom smislu.

Neovisno o planu nadzora/programu inspekcija teritorijalno NSA može u bilo koje vrijeme od certifikacijskog NSA zatražiti provedbu ad-hoc nadzora. Takav zahtjev će biti popraćen obrazloženjem. Na osnovu pruženog obrazloženja certifikacijsko NSA će prihvatiti zahtjev i obaviti nadzor pozivajući teritorijalno NSA da sudjeluje u skladu s uvjetima ovog Sporazuma te Sporazuma o suradnji NSA.

Ugovorne stranke će osigurati sklapanje pisanog Sporazuma o suradnji NSA kojim će se detaljno definirati uvjeti za korištenje prava i ispunjavanje obveza svojih NSA prema ovom članku kao i za razmjenu i širenje sigurnosnih i ostalih informacija.

Članak 8.

LICENCIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Ugovorne stranke su suglasne da su dozvole kontrolora zračne plovidbe izdane od strane jedne ugovorne stranke, ukoliko su izdane sukladno primjenjivom zakonodavstvu Europske unije, valjane za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora druge države ugovorne stranke u kojem je prenesena ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu prema uvjetima ovog Sporazuma.

Osposobljavanje osoblja za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu jedne ugovorne stranke, koje pruža operativne usluge u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora druge države ugovorne stranke, uključivati će i zahtjeve vezane za odnosni zračni prostor.

Članak 9.

UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROSTOROM

Ugovorne stranke su suglasne da će upravljanje zračnim prostorom u dijelu zračnog prostora opisanog u Prilogu 1. i Prilogu 2. ovom Sporazumu, biti koordinirano i zajednički provedeno, u potpunosti poštujući operativne zahtjeve te međunarodne obveze, standarde i preporučenu praksu.

Članak 10.

FINANCIJSKE ODREDBE

Svaka ugovorna stranka će snositi troškove bilo koje aktivnosti izvršene prema ovom Sporazumu, osim ako se države ugovornice nisu drukčije dogovorile.

Članak 11.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Država koja pruža uslugu bit će odgovorna za štetu uzrokovanu svojom namjerom ili krajnjom nepažnjom, ili onu njezinih agenata ili bilo koje druge osobe koja djeluje u njezino ime, prema odredbama ovog Sporazuma.

Zahtjevi za naknadu štete od države koja pruža uslugu, njezinih agenata ili bilo koje druge osobe koja djeluje u njezino ime podnose se pred sudove, i podložni su zakonima države koja pruža uslugu.

Država koja prenosi ovlast može pokrenuti postupak protiv države koja pruža uslugu za nadoknadu bilo koje kompenzacije ili troškova plaćenih ili nastalih zbog gubitka ili štete uzrokovane nemarom države koja pruža uslugu, njezinih agenata ili bilo koje druge osobe koja djeluje u njezino ime, tijekom primjene odredbi ovog Sporazuma. Postupak se pokreće pred sudovima i sukladno zakonima države koja pruža uslugu.

Članak 12.

DRŽAVNI ZRAKOPLOVI

Državni zrakoplovi osim onih države koja prenosi ovlast ne smiju ući u dio zračnog prostora u kojem je prenesena ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu bez prethodnog diplomatskog odobrenja ili posebne dozvole države koja prenosi ovlast.

Na državne zrakoplove koji lete kao GAT primjenjuju se ista pravila i postupci koji se primjenjuju na drugi GAT, ali gdje je potrebno, trebalo bi uspostaviti posebne postupke radi odobrenja njihovog pristupa zračnom prostoru. OAT je podložan prethodnoj koordinaciji između vojnih struktura i odnosnih ATS jedinica/tijela.

Članak 13.

KOORDINACIJA I POSTUPCI ZA IZVANREDNE SLUČAJEVE ZBOG VOJNIH I DRUGIH RAZLOGA

Operativni sporazumi bit će nadopunjeni koordinacijom i postupcima za izvanredne slučajeve uspostavljenim od strane odnosnih ANSP.

ANSP države koja pruža uslugu će odgovarajućim vojnim službama države koja prenosi odgovornost za pružanje usluge dostaviti sve relevantne planove leta i ostale podatke vezane za letove koji se odvijaju u zračnom prostoru u kojem je delegirana odgovornost za pružanje usluga u zračnoj plovidbi.

Članak 14.

OBJAVA

Ugovorne stranke će se suglasiti o sadržaju te objaviti sve relevantne informacije koje se odnose na dio zračnog prostora određenog u Prilogu 1. i Prilogu 2. ovom Sporazumu, u kojem je prenesena ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, u svojim zbornicima zrakoplovnih informacija kako je određeno u Dodatku 15. Čikaškoj konvenciji.

Članak 15.

ISTRAŽIVANJE NESREĆA I OZBILJNIH NEZGODA

Ugovorne stranke će pokrenuti istragu o okolnostima nesreća ili ozbiljnih nezgoda koje se dogode na državnom području njihovih država.

Na njezin zahtjev državi koja prenosi ovlast će biti pruženi svi neophodni materijali od ANSP-a države koja pruža uslugu (npr. radarske snimke, komunikacijski transkripti, itd.) kako bi joj se omogućilo da provede istragu o nesreći ili ozbiljnoj nezgodi koja se dogodila na državnom području države koja prenosi ovlast.

Državi koja pruža uslugu će biti omogućeno imenovati promatrače prisutne tijekom istrage, a država koja prenosi ovlast će toj državi dostaviti izvješće i nalaze istrage.

Članak 16.

RJEŠAVANJE SPOROVA

Svaki spor između ugovornih stranaka o tumačenju ili primjeni ovog Sporazuma, uključujući njegovo postojanje, trajanje ili prestanak i financijske reperkusije, rješavat će se pregovorima između ugovornih stranaka. Ako se spor ne može riješiti pregovorima između ugovornih stranaka unutar šest mjeseci od datuma pisanog zahtjeva za održavanjem pregovora bilo koje od ugovornih stranaka, bilo koja ugovorna stranka spora može spor podnijeti na konačnu i obvezujuću arbitražu sukladno Fakultativnim pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitražu u sporovima između dviju država.

Bit će tri arbitra. Ukoliko se unutar šezdeset dana nakon datuma primitka obavijesti o arbitraži ugovorne stranke nisu dogovorile o tri arbitra, bilo koja ugovorna stranka može zahtijevati od glavnog tajnika Stalnog arbitražnog suda da imenuje arbitre. Ugovorne stranke jednako dijele troškove arbitražnog suda.

U arbitražnom postupku koristit će se engleski jezik. Mjesto arbitraže bit će u Haagu. Međunarodni ured Stalnog arbitražnog suda imat će ulogu Tajništva i pružat će takve administrativne usluge kako odredi Stalni arbitražni sud.

Članak 17.

PRESTANAK I OBUSTAVA

Ovaj Sporazum može okončati bilo koja od ugovornih stranaka pisanom obaviješću drugoj ugovornoj stranci, diplomatskim putem.

Prestanak proizvodi učinak jednu (1) godinu nakon datuma primitka takve obavijesti od strane druge ugovorne stranke.

U slučaju rata, tijekom izvanrednog stanja ili u interesu javne sigurnosti, ili u drugim izvanrednim okolnostima, bilo koja ugovorna stranka ima pravo obustaviti ili okončati ovaj Sporazum sa trenutnim učinkom te će o tome obavijestiti drugu ugovornu stranku.

Operativni sporazumi iz članka 5. će sadržavati odredbe vezane za njihovu suspenziju i prestanak.

Članak 18.

STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu datumom primitka posljednje pisane obavijesti kojom ugovorne stranke obavješćuju jedna drugu, diplomatskim putem, da su njihovi unutarnji pravni uvjeti za stupanje na snagu ovog Sporazuma ispunjeni.

Ovaj Sporazum se može privremeno primjenjivati od datuma njegovog potpisivanja.

Članak 19.

PRILOZI SPORAZUMU

Odredbe sadržane u Prilozima ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio.

Odredbe sadržane u Prilozima ovom Sporazumu mogu se izmijeniti i dopuniti prema uvjetima propisanim člankom 4. ovog Sporazuma.

Članak 20.

IZMJENE I DOPUNE

Ukoliko ugovorna stranka smatra potrebnim izmijeniti ili dopuniti bilo koju odredbu ovog Sporazuma može zatražiti konzultacije s drugom ugovornom strankom. Bilo koje izmjene ili dopune o kojima su se suglasile ugovorne stranke bit će u pisanom obliku stupit će na snagu u skladu s odredbama članka 18. stavka 1 ovog Sporazuma.

Izmjene i dopune povezanih operativnih sporazuma mogu se zajednički utvrditi izravnim sporazumima između odgovarajućih ANSPa ugovornih stranaka u pisanom obliku.

Članak 21.

PRIJELAZNE MJERE ZA SPORAZUME NA SNAZI

Sporazumi između odnosnih ANSP ugovornih stranaka koji su na snazi na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma, bit će analizirani zbog moguće revizije u skladu s odredbama propisanim u ovom Sporazumu. Navedena analiza neće sprječavati kontinuitet postojećih sporazuma.

Članak 22.

REGISTRACIJA PRI ICAO

Ovaj Sporazum i svaka njegova izmjena i dopuna će se registrirati pri ICAO, u skladu s člankom 83 Čikaške konvencije.

U potvrdu toga, niže potpisani, za to propisno ovlašteni od svojih odnosnih Vlada, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u dana godine u dva izvornika na engleskom jeziku.

Za
Vladu Republike Hrvatske

Za
Vladu Republike Srbije

Dio zračnog prostora Republike Srbije određen za prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prostoru

Članak 1.

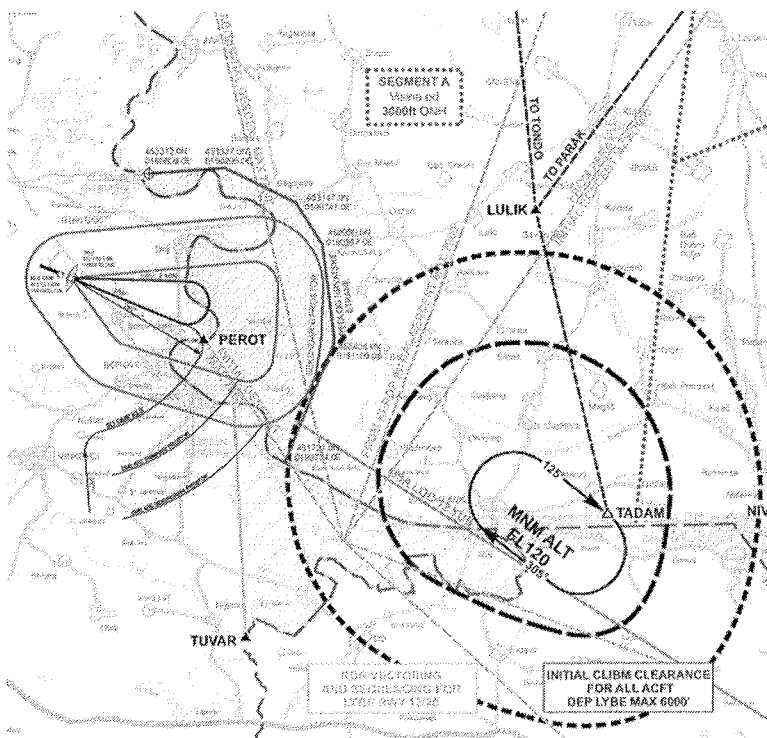
ZRAČNI PROSTOR

- Unutar zračnog prostora Republike Srbije od 1500 stopa do 4000 stopa MSL, ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu prenosi se na HKZP u zračnom prostoru istočno od administrativne linije između Republike Hrvatske i Republike Srbije horizontalno određenog sljedećim koordinatama:

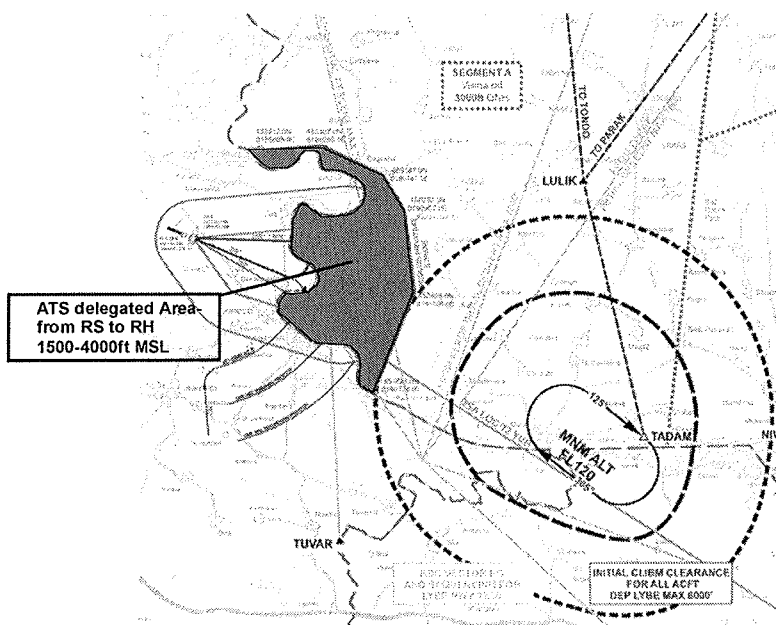
Točka A	453312.0N;0185608.0E
Točka B	453337.0N;0190205.0E
Točka C	453147.0N;0190747.0E
Točka D	452930.0N;0190957.0E
Točka E	452408.0N;0191106.0E
Točka F	451721.0N;0190724.0E

- Odnosni zračni prostor prikazan je u kartama 1 i 2 dolje:

Karta 1

Karta 2

Članak 2.

ATS RUTE

Pružanje operativnih usluga u zračnom prometu će biti temeljeno na mreži ATS ruta objavljenih u odgovarajućim zbornicima zrakoplovnih publikacija i primjenjivih od datuma provedbe ovog Sporazuma.

SMATSA i HKZP su suglasne da će uspostava, izmjena, povlačenje i zatvaranje ATS ruta, vezano za zračni prostor opisan u članku 1. ovog Priloga, biti obavljeno zajednički i koordinirano, u potpunosti poštujući operativne zahtjeve, međunarodne standarde i preporučenu praksu.

Članak 3.

USLUGA UZBUNJIVANJA

HKZP, kao pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu u zračnom prostoru određen u članku 1. ovog Priloga, provodit će aktivnosti usluge uzbunjivanja (ALR) u skladu s ICAO standardima i preporučenoj praksi, a sve dostupne informacije o zrakoplovima u opasnosti redovno će dostavljati koordinacijskom centru za potragu i spašavanje (RCC Srbija) odgovornom za koordinaciju potrage i spašavanja u odnosnom zračnom prostoru.

SMATSA je obvezna, prije početka primjene ovog Sporazuma, pružiti HKZP sve bitne informacije o RCC Srbije koje su važne za zajedničku koordinaciju.

Dio zračnog prostora Republike Hrvatske određen za prijenos ovlasti za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu

Članak 1.

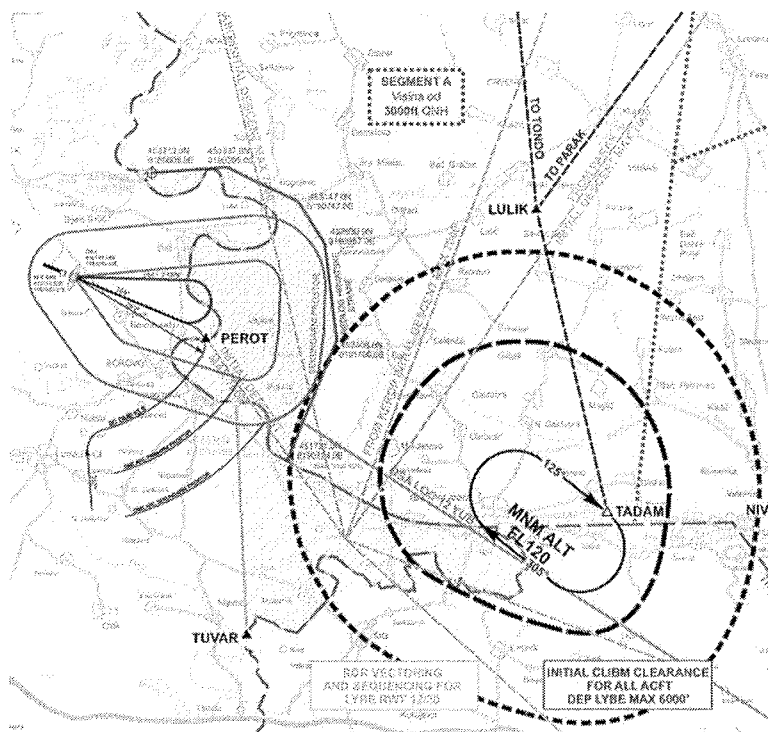
ZRAČNI PROSTOR

- Unutar zračnog prostora Republike Hrvatske od 7000 stopa MSL do FL210, ovlast za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu prenosi se na SMATSA u zračnom prostoru zapadno od administrativne linije između Republike Hrvatske i Republike Srbije horizontalno određen sljedećim koordinatama:

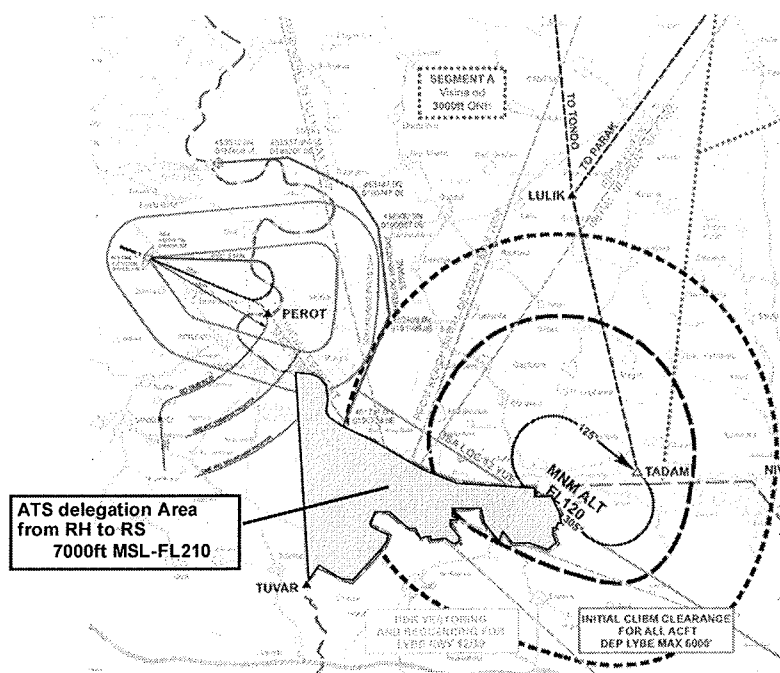
Točka A	452035.0N;0190316.0E
Točka B	450736.0N;0190439.0E (TUVAR)

- Odnosni zračni prostor prikazan je u kartama 1 i 2 dolje:

Karta 1

Karta 2

Članak 2.

ATS RUTE

Pružanje operativnih usluga u zračnom prometu će biti temeljeno na mreži ATS ruta objavljenih u odgovarajućim zbornicima zrakoplovnih publikacija i primjenjivih od datuma provedbe ovog Sporazuma.

HKZP i SMATSA su suglasne da će uspostava, izmjena, povlačenje i zatvaranje ATS ruta, vezano za zračni prostor opisan u članku 1. ovog Priloga, biti obavljeno zajednički i koordinirano, u potpunosti poštujući operativne zahtjeve, međunarodne standarde i preporučenu praksu.

Članak 3.

USLUGA UZBUNJIVANJA

SMATSA, kao pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu u zračnom prostoru određenom u članku 1. ovog Priloga, provodit će aktivnosti usluge uzbunjivanja (ALR) u skladu s ICAO standardima i preporučenoj praksi, a sve dostupne informacije o zrakoplovima u opasnosti redovno će dostavljati koordinacijskom centru za potragu i spašavanje (RCC Hrvatska) odgovornom za koordinaciju potrage i spašavanja u odnosnom zračnom prostoru.

HKZP je obvezna, prije početka primjene ovog Sporazuma, pružiti SMATSA sve bitne informacije o RCC Hrvatske koje su važne za zajedničku koordinaciju.